

Andorra la Vella: un patrimoni natural per descobrir

Gerard MENARDIA i COLOMA

Andorra la Vella és la capital econòmica i administrativa, on es concentra una bona part del nucli comercial del país. Això fa que quan hi pensem ens vingui sempre al cap la imatge més cosmopolita i obviem, sovint, el patrimoni natural de la parròquia, que, com a la resta del territori, és excepcional.

Per això, tant aquest estiu com l'anterior hem llançat als turistes de proximitat el missatge 'Vine i agafa aire'. L'objectiu és que visitin el nostre petit país, que ofereix atractius que no deixen indiferent a ningú, sobretot en aquests temps de pandèmia. De fet, només cal alçar la mirada i adonar-nos que, siguem on siguem, tenim a tocar la natura i les imponents muntanyes. I aquest fet, invisible per a nosaltres en el dia a dia, és una de les nostres forteses. Cada dia són més els ciutadans i els turistes que fan la seva particular escapada per caminar pel passeig del riu –amb el Parc Central com a gran pulmó verd–, pels nostres camins de muntanya, i, sobretot pels recs.

Si una cosa excepcional té Andorra la Vella és que està envoltada de dos espais de passeig únics i integrats a la natura, que funcionen com a miradors privilegiats des d'on es pot divisar la capital. En total, nou quilòmetres entre els dos recs, espais pensats per poder practicar esport, passejar o contemplar la parròquia, construïts a la dècada dels 80 del segle passat, resseguint els petits canals de reg que abastien els horts situats als vessants. De fet, aquests horts avui dia estan integrats en un paisatge que fusiona la faceta urbana i de natura d'Andorra la Vella.

En els darrers anys, el Comú d'Andorra la Vella ha fet força actuacions de millora i de manteniment dels recs, conscient que són espais importants per la parròquia. Operaris de Medi Ambient tenen cura, diàriament, de comprovar que tot estigui en ordre, detectar si hi ha desperfectes i actuar-hi al més aviat possible. En els darrers cinc anys, la inversió que s'hi ha fet s'apropa al milió d'euros. Si bé al rec de l'Obac les actuacions periòdiques que s'han de fer estan relacionades amb les filtracions i pèrdues d'aigua, al rec del Solà cal fer sovint treballs d'estabilització del terreny derivats de la sortida de l'aigua del vessant de la

muntaña. Aquesta tardor s'actuarà en dos trams del Solà a la zona nord, mentre que es substituiran les baranes del rec de l'Obac.

A més, i precisament per continuar acostant la natura als ciutadans i també als nostres visitants, i amb l'objectiu de potenciar la xarxa de camins i posar en valor unes vistes excepcionals de la parròquia a través de diferents punts de muntanya elevats, el Comú d'Andorra la Vella va iniciar el mandat passat una política per potenciar els miradors, als quals s'arriba a través de camins o pistes forestals que passen per l'Obaga d'Andorra la Vella.

El circuit circular, que es pot recórrer tranquil·lament a peu en un matí, surt des de l'altura dels Serradells, a l'inici del Camí de la Costa o bé des de l'aparcament de Prat Primer, i compta amb quatre punts d'observació de les panoràmiques. Es tracta del mirador del Roc de senders, el del Bosc negre, el mirador del Roc de Palomera i el del Roc de Solobre. A més, el circuit integra un cinquè mirador natural: el de Costa Seda.

Aquest projecte completa i reforma la xarxa de miradors ja existents amb d'altres de nova construcció i, a més, reforça la senyalització dels camins de muntanya, incloent el circuit dels miradors. Ara estudiem com oferir noves perspectives panoràmiques a la zona del Solà.

Tractem de potenciar la natura a Andorra la Vella introduint i millorant circuits lúdics, com el que condueix al Tamarro a la zona de la Comella amb nous jocs d'equilibri, o promovent curses de muntanya, com, a principi de juny, la de Sant Bernabé, que puja cap a Prat Primer. Si fem l'exercici de comptar els quilòmetres de camins de muntanya que transcorren per la parròquia d'Andorra la Vella, ens enduem la sorpresa que sumen 137 quilòmetres lineals. Aquesta dada ens fa adonar de la importància de la tasca desenvolupada per les nostres brigades per desembrossar, tenir cura i mantenir aquests espais que transcorren pels boscos d'Andorra la Vella. De feina n'hi ha, i molta, però no ens volem limitar a fer una tasca de manteniment, sinó que el departament de Medi Ambient del Comú té una missió privilegiada i és la de recuperar camins tradicionals. En aquest sentit, els darrers mesos hem recuperat el camí de la Lisanda de Santa Coloma, que connecta el poble vell amb el castell de Sant Vicenç d'Enclar resseguint un paratge idíl·lic amb les cascades com a reclam. Això permet accedir a una zona privilegiada i poc coneguda a través d'un camí que, de nou, està ben traçat i que tornarà a estar ben senyalitzat. És un exemple clar de la labor que, de manera incessant, hem d'anar fent els Comuns d'Andorra. Una altra de les missions és la de mantenir els camins interparroquials que enllacen territoris, molts dels quals desemboquen o passen per autèntiques joies naturals d'Andorra la Vella com el vedat d'Enclar o el Bosc de Palomera, dues meravelles de la nostra parròquia de visita pràcticament obligada.

I és que els Comuns hem de garantir la bona salut dels boscos. Això es tradueix en treballs de sanejament forestals per garantir-ne l'estabilitat i la funció de defensa d'allaus i protecció dels vessants. Al bosc dels Maians, per exemple, hem treballat per reduir l'elevada densitat d'arbres -majoritàriament, pi negre- i potenciar l'estabilitat individual dels arbres del futur. L'esforç econòmic que durem a terme en treballs forestals s'intensificarà els propers tres anys. A Prat Primer recuperarem aviat la zona de pastura, una acció que, juntament amb la tala controlada, no només ajudarà a minimitzar el risc d'incendi sinó que suposarà un impuls a l'activitat ramadera.

Com que el 90% del territori nacional és natura, hem de tenir-ne la màxima cura i prevenir

danys irreversibles provocats pels focs. L'estiu del 2021 ha estat especialment virulent a Europa, amb incendis a Grècia, Turquia, Grècia o la Costa Blava francesa; i més a prop, a Catalunya, on s'han registrat diversos focus. Els dies previs a la celebració de la Universitat d'Estiu hem viscut una onada de calor amb temperatures altíssimes que han fet disparar el risc d'incendi. Des del Comú d'Andorra la Vella no vam dubtar, a l'inici de l'episodi, a tancar el berenador de la Comella i les barbacoes, precisament per evitar el risc. Ja fa un seguit d'anys que el tradicional castell de focs de la Festa major l'hem traslladat a la inauguració del Poblet de Nadal. Tota precaució és poca.

Quan parlem de salut dels boscos també hem de tenir en compte el seguiment fitosanitari i realitzar el control de plagues, com la processionària, que des de fa uns anys prolifera als boscos del país. Per això, tots els Comuns realitzem cada any el tractament aeri i terrestre necessari per controlar-ne el nivell poblacional amb l'ús d'un producte biològic de baixa persistència.

Per últim, i de manera deliberada, hem de fer una ressenya especial a la Vall del Madriu-Perafita-Claror, declarada patrimoni de la humanitat per la Unesco el 2004 atenent el seu valor paisatgístic i cultural. Enguany, amb la presidència d'Andorra la Vella a la Comissió de Gestió de la Vall, s'ha aprovat una ordinació conjunta entre els quatre comuns que la integrem que regula aspectes per preservar la fauna i la flora de la Vall, com la prohibició d'introduir espècies que no siguin autòctones o de destruir o tallar vegetació, i l'accés i la circulació rodada. Alhora la norma introdueix la possibilitat de regular el volum màxim de persones a la Vall través d'un sistema de reserva prèvia obligatòria i s'uniformitza la regulació de l'acampada en tot el territori tot adaptant-se a la Llei de conservació del medi natural, la biodiversitat i el paisatge. Mentre que la caça i la pesca segueixen permeses, en el marc de les disposicions legals i reglamentàries vigents, es prohibeix la construcció de nous edificis o campaments de caçadors. La restauració i rehabilitació d'edificis han de seguir els criteris fixats pel ministeri de Cultura i aprovats per la Comissió de Gestió.

Andorra la Vella segueix millorant els camins i els accessos, com la porta d'entrada a la Vall del Madriu-Perafita-Claror des de la capital que es va dur a terme el 2017 amb la renovació de l'accés al camí de Prat Primer, que té un recorregut de gairebé 4 quilòmetres i un desnivell d'uns 800 metres a través d'un frondós bosc de pi roig, que desemboca al refugi de Prat Primer. Des d'aquest punt s'accedeix molt fàcilment a la Vall, ja sigui per la collada de Prat Primer per arribar ràpidament a la zona de Claror i al seu refugi, o bé pel Coll Pa, on el camí ens dirigirà a la cabana de pastor de Claror i cap a l'Estany de la Nou.

Tenim un país excepcional i hem de seguir treballant i unint esforços per preservar el nostre patrimoni natural, donar-lo a conèixer per poder-ne seguint gaudir i deixar-lo com el millor llegat que tenim a les generacions futures.

Gerard Menardia i Coloma,
Conseller de Patrimoni Natural i Aparcaments del Comú d'Andorra la Vella